

10. & ut huc in cadavera fieri possint, ne
celario requiritur, quod tempore mor-
tis defunctus fulset damnum, aut ita
conius, vel confessus, vt nulla illi de-
fensio superesset, Guazzin.num.2. Farin.
d. quæst. 10. num. 7. 9. Bois, in præx. crimin-
tit, de accusatione, n. 3.

Ibi: Atque ita ob effugiam in pietatem.
113 Quoniam poena legis Pœpice de par-
ticipis Christiana pietat, ac humilitati
contraria omnibus vita est, in delictu-
nem abiit, sed alij poenam pro locorum
statutis, aut conluditibus particide-
pleuantur, vt tefant Caball. cap. 15 nu-
m. 11. Clar. 9. Particidium, num. 5. Decian.
tom. 2. lib. 9. cap. 16. in Hispania obserua-
tur, vt particida strangulatus dolio inclu-
datur, atque ita in mare, vel flumine projec-
tiuntur, vt docet D. Couar, cui iustitiantur,
Clar. ubi proximè. Ant. Gom. sup. capo.
3. num. 3. vers. item etiam illud, Gregor.
Lop. in l. 12. glo. 7. in fin. tit. 8. part. 7. Me-
noch. cap. 3. 5. num. 7. 8.

Ibi: Eodem pacto apud Christianos.
114 Et si de iure, qui ad mortem ignis dam-
natur, viuus fit hamnis tradundus, lib. 1. uni-
versi 9. C. ubi cap. 9. C. fiscal. Corlet. sing. 5. 1.
verb. pena. Baiard. ad Clar. in 9. Heret.
num. 15. apud Christiana fidei professo-
res pia viget consuetudo, vt rei Carbo-
lici prius alio genere lupplici occidan-
tur, ac postea, cadavera corum ignis ab-
sumat, Clar. d. 9. fin. q. 99. n. 7.

Num. 10.
115 Hæretici, qui brachio seculari tradun-
tur, sunt omnia mortis poena afficien-
di, l. 2. tit. 26. part. 7. Simanc. de Catholic.
inst. tit. 46. num. 42. Pat. Suar. de fid. disp.
23. scilicet 1. Gutier. de delict. quest. 33. num.
34. Pet. Gregor. Instagmat. lib. 3. cap. 8.
num. 20. Clar. in 9. Heret. num. 7. C. in 9.
fin. quest. 96. num. 7. Azor instit. moral.
part. 1. lib. 8. cap. 13. quest. ult. vers. Ultima
pena. Pat. Hurtad. de fid. disp. 86. scilicet 2. 9.
33. Igne extingui debent, quam po-
nam iudei laicos commutare minimè
permittitur, Gutier. & Clar. ubi proximè;
Bois. tit. de heretic. n. 37.

Ibi: Libri item hæreticorum.
116 Est poena excommunicationis statuta
In Buila in Cœna Domini aduersus legē-

tes, aut retinetus libros hæreticorum,
quam latissimè explicat Sanch. in Deca-
log. lib. 2. cap. 10. ex num. 20. qui num. 56.
afficerit cum Azor. sup. d. lib. 8. c. 16. quest.
11. non licere hæreticorum libros pro-
pria authoritate cuiusque cōburere, sed
Inquisitoribus necessarii fore tradendos,
et si aliquibus contrarium placuerit. Non
tamen qui comburit præfata censura li-
gabitur, vt idem Sanch. adiuvet, quia nō
retinetur, quod Igne consumitur.

Ibi: Quamobrem in primis obseruandum est.
Hæreticos iuste ultimo suppicio dam-
nari, ac flammis tradi, probant Hurtad.
sup. scilicet 1. & 2. Gutier. d. quest. 33. num.
38. cum seqq. Simanc. tit. 46. num. 45. cum
alij. Mencl. in 1. transfig. n. 98. C. de tran-
scit. Decian. lib. 5. cap. 42. num. 4. Iodoc. in
præx. cap. 61. n. 19.

Ibi. Hec verò ignis paenam.

Quod hæretici flamnis extinguantur, 118
generalis obseruat consuetudo, Clar. 9.
Heret. num. 7. Anton. Gom. lib. 3. cap. 2.
num. 1. vers. Item pro qualitate, Villadieg.
de heretic. quest. 1. num. 3. Gutier. num. 41.
Bertrand. conf. 212. num. 3. lib. 2. Decian.
sup. vers. Hoc autem, Menoch. de arbitrat.
cap. 174. num. 2. Gregor. Lop. in l. 2. glo. 9.
tit. 26. part. 7. Roxas sing. 9. Sebalt. Mc-
dic. in summa omn. heret. part. 1. quest. 13.
Ant. Scapp. de iur. non script. lib. 5. cap. 32.
num. 8. Sanctarel. de heret. cap. 27. num. 4.
Azeu. lib. 1. n. 176. tit. 3. lib. 8. Recopilar.

Vers. Tandem in Hispania.

Hæretici qui iudic. seculari tradunduntur 119
in Hispania, si resipiscant, etiam in codé
patibulo prius strangulatur, quam flam-
mis dentur, quod si pertinaciter in suis
erroribus persistant, viu exuruntur, Hurtad.
scilicet 2. 9. 19. Gutier. num. 40. Cened.
ad Decretal. collectan. 55. num. 3. Mart. Del-
rio disquis. magic. lib. 5. scilicet 16. Didac.
Per. in l. 3. vers. Est alia pena, tit. 4. lib. 8.
Ordin. Simanc. in encyclo. tit. 67. ex num.
1. Farf. de heret. quest. 189. 9. 1. num. 4.
& quest. 193. num. 35. Sed si hæreticus fue-
rit negatus: qui scilicet coniunctus
hæretis crimen negat, & sic iudic. secu-
laris tradatur, mortuus comburitur,
Hurtad. 9. 28. qui. 9. 29. 30. agit, an sine
negatuus præstante Sacramenta Poeni-
tentia.

tentia, ac Eucharistia, & contra Pat.
Suar. de fid. disp. 23. scilicet 2. num. 5. docet
pollic negatiuum Sacramentaliter absolu-
ui, & Sacerdotem ad hoc teneri, quando
prudenter crevit, illum vere esse poenit-
tentem, quod priuatum faciendum est,
nam iudices tenentur prohibere, ne Sä-
cramentum aliquod illis ministretur, ca-
teris vero hæreticis, qui vel propter rei
ciditiam, vel quia sero, scilicet post senten-
tiam conuecti sunt, Sacraenta praedi-
cta non denegantur, quanquam sint
comburendi, Simanc. de Catholic. inst. tit.
57. n. 16. 17. Sylvestr. in summ. verb. heret.
ticos 1. num. 14. 17. Gutier. num. 50. Schil-
lac. intructi de Fide Catholic. cap. 27. num. 40.
Sanctarel. sup. cap. 42. dub. vnic. num. 17.
in fine, Farlinac. d. n. 35. Declan. sup. cap.
5. num. 7.

Vers. Hinc ad effugiam inhumanam
paenam.

120 In Hispania delinquentes in eremo, si
poena mortis sint digni, ac per iudices,
qui, de la hermandad, nostro idioma nec
cupantur, sive puniendo sagittarum isti-
bus eneacabuntur, sed hodie prius fauci-
bus compresis occiduntur, ac in cadaue-
rafagita mirantur, vt notat Greg. Lop.
in l. 12. glo. 7. in fine, tit. 8. part. 7. Pradilla
de paen. delictor. part. 1. cap. 28. n. 7.

AD CAPVT

Vnde cimum.

SVM MARI V M.

- 1 De exequitione publici instrumenti qui traduntur.
- 2 Exequatio an peti posuit ex instrumento,
quo quid liquidum non debetur, ad n. 10
- 3 Tutor, vel alius administrator exequitione
non conuenient ante rationum dispu-
tationem.
- 11 Instrumentum exequibile est, quo certa
quantitas vini, vel frumenti debetur, et si
prestitum incertum sit.

De iudicio exequitione, ac de inter-
pretatione legum Regiarum, qua para-
tam exequitionem publicis tribuunt in-
strumentis, videndi sunt Roderic. Suar. in
l. prof rem iudicatam, fide re indicat. Anton.
Gom. in l. 64. Taur. Gutier. practicar. lib.
1. quest. 110. cum seqq. Aules in cap. 10.
Prætor. verb. exequion. Parador. re. quoti-
dianar. lib. 2. cap. fin. Carleual. de iudic. tom.
2. tit. 3. di. p. 1. cum alij. Auendañ. in cap.
Prætor. part. 2. cap. 30. & in declarat. ad l. 4.

Addit.ad Couarruulas.

& 5. tit. de las excepciones, lib. 3. Ordinam. Amad. Rodrig. in tract. de exequit. Anton. Canar. cod. tract. Cancer. variar. resolut. part. 2. c. 3. de instrumento. quarent. Azeued. in l. 1. & seqq. tit. 21. lib. 4. Recopilat. Pichard. in manuduct. ad prax. part. 2. Paz in prax. tom. 1. part. 4. Didac. Per. in l. 4. glo. 1. tit. 8. lib. 3. Ordinatio. Villadieg. in politio. cap. 2. Cur. Philipp. part. 2. Coler. de proez. exequit. Afsin. de exequitionib.

Num. 1.

- 2 Ex instrumento publico, vbi paratam habet exequitionem, potest perf. exequitio, quanvis incertam quantitatem contineat, vt dannia, vel interest, modo ante omnia in linea via exequitua quanitas liquidetur, Menef. in l. 1. num. 47 ff. de legat. 2. Cacheran. decif. 129. ex no. 10. Canar. sup. quaf. 14. nu. 33. Bar. degarentig. quaf. 2. Scacc. tract. de appellat. quaf. 17. limit. 9. à num. 14. Didac. Per. d. glo. 1. vers. Vtrum autē exequitio, Peral. in d.l. 1. num. 82. si de legat. 2. Carleu. sup. disputat. 3. num. 46. Hermot. in l. 10. glo. 4. numer. 4. 48. tit. 1. part. 5. Gutierrez. practicar. lib. 3. quaf. 39. à num. 16. Paz sup. cap. 1. num. 15. cum seqq. Cealui. commun. tom. 1. quaf. 662. Cur. Philipp. 6. 8. num. 1. Azeued. in d.l. 1. num. 33. Galle. ad form. Camer. obligat. q. 3. à num. 6.

Ibi: Item sententia plerumque fertur.

- 3 Nota, duplicitate posse tutorem, vel alium administratorem concuenire, ex instrumento administrationis paratam exequitionem habente, vel ut redditus rationibus reliqua tradat, vel ut ante earum disputationem, qua in inventario descripta sunt, cum effectu restitut, Amat. variar. lib. 2. refut. 59 n. 22. 23. Primo causa exequitiae agi poterit, vt in eadem via exequitua computatio fiat antequam ad capturam pignorum, aut perforce detinatur, & facta; administrator residua soluat, Parlador. sup. part. 1. 6. 12. limit. 4. num. 34. Cur. Philipp. num. 2. Secundo, exequitiae agere nullo modo licet, nam tutorationes offerens liberabitur a via exequitua, Carleu. disput. 7. num. 9. Gutierrez. de tur. part. 3. cap. 1. num. 53. Amat. vbi proximè num. 24. omnino videndos pertat. refolur. vii tradit distinctionem inter bona mobilia, & immobilia detinip-

ta in inventario, ac docet, quibus casibus possit tutor exequitiae concuenire ante rationum computationem.

Ver. Contraria opinio.

Sed quod non licet viam exequitua 4 intērare, quories debitur liquidū non est, docent Suar. sup. in declarat. leg. Regn. lim. 4. à num. 1. Cap. decis. 17. Menoch. de adipiscend. remedi. 5. num. 59. vbi magis communitas dixit Orosc. in l. 1. num. 9. ff. de edend. Caballin. mellitog. 625. Afsin. sup. 6. 1. cap. 29. à num. 8. Rodriguez. cap. 1. art. 4. nu. 29. Cancer. sup. part. 1. cap. 17. num. 34. & d. cap. 3. num. 9. Carauit. rit. 167. à num. 4. Intraling. lib. 2. singul. 50. num. 1. Coler. sup. part. 3. cap. 1. nu. 2. cum alijs. Amat. nu. 16. vbi plurimi. Parlador. vbi proxime. nu. 28. Noguerol. allegat. 33. num. 46. Villadieg. d. cap. 2. nu. 21. Quæ sententia, quoad effectum in quo inter se differant, fieri dicemus, hæc tamē magis iuris rigori concuenit, vt probabitur infra num. 9.

Ibi: Quod Regla lex expressim exigit.
Idem iuris ester si id expressum non 5 fuisse, nam quoties statutum paratam instrumentis tribuit exequitionem, sub-intelligitur pro quantitate liquida, Menoch. sup. remed. 3. num. 190. Galle. sup. rit. de liquid. num. 11. Afsin. d. cap. 29. num. 8. 18. Amat. n. 17. Carpan. ad statuta Mediolan. lib. 1. cap. 42. num. 29. Amat. d. cap. 29. num. 39.

Verf. In summa instrumenti non liquidi.

Addit. Hermot. num. 442. cum seqq. Gu. tierd. q. 39. ex n. 13. Suarez. d. lim. 4. à n. 2. Paz. Galle. vbi proxime. Carleu. dict. disput. 3. num. 42. cum seqq. Ex quibus constat, omnes ferre in hoc concuenire, vt antequam debitum liquidetur, ne quaquam pignora, aut persona debitoris capi possint, differunt tamen, quia secundum primam sententiam causa celerius expeditur, siquidem, rationibus discussis, statim ab illo aliqua iudicis pronuntiatione mandatum exequituum decernit. At iuxta secundam, sententia super liquidatione differatur, à qua reus appellat. non interponere non prohibebitur, etiā quod eff. etum iuspensum, Cancer. d. cap. 17. num. 38. Menoch. d. remed. 3. num. 192. Galle. d. rit. de liquidat. num. 3. Cell. Hug. conf. 45. num. 4. & ita omnes com-

muni-

Variar. Resolut. Lib. II. Cap. XI.

moniter, quidquid dicat Parlador. num. 32.

- 7 Illud est obseruandum, vt quomodo- cunque de liquidatione tractetur, nece- ssitatis instrumentis paratam exequitionem requirat, vt debitum sit liquidum, Tusch. lit. S. con. 532. num. 55. & dixi sup. num. 5. prius ea qualitas, secundum com- munes iuris regulas verificanda est, quam beneficio legis creditor utatur iuxta co- munem DD. opinionem, qui hoc gene- raliter tradunt, Bald. in l. mandib. C. de seru. fugitiu. Bertaz. conf. crimin. 144. num. 5. Cyriac. rom. 2. controv. 216. num. 18. Vnde quanvis fucus priuilegium habeat conuenienti via exequitua fuos debito- res, intelligitur, si debitum sit liqui- dum, Tusch. num. 68. atque idem tenetur via ordinaria, agere ad liquidationem, antequam ad exequitiam accedit, Pe- regrin. de iur. sicc. lib. 7. tit. 7. num. 5. vero. Si vero debitum non est liquidum, Surd. decif. 18. ex num. 2. Maulon. de caus. exequit. ampliat. 8. nu. 12. 13. Nouat. ad leg. hi qui. num. 3. 4. C. de conuenient. sicc. debitor. lib. 10. Tandem cum hoc, quod instrumenta paratam exequitionem habeant, sit ad- missum, vt Parlador. num. 28. Suar. in d. l. post rem indicatam, limit. 4. Peralt. Her- mot. Paz. Carleu. Gutierrez. & alii supra allegati; Nec qui pro Paulo Castrénus laudantur omnes expressim ipsius senten- tiam probant: non enim assertur, posse ad capturam pignorum, non liquidato de bito venire; ita quod instrumentum est exequibile, modo in prosequatione via exequitiae de certa quantitate constet, & ita loquuntur D. Larrea, Leon. & Boer. De quo iterum n. seq.

Verf. Primum, ex his constat.

- 9 Ad circuitus vitandos, qui primæ sen- tentia adhaerent, monent indicem, vt, cum via exequitiae agitur, à pronuntia- tione super liquidatione abilitat, ne ad appellandum reo pateat aditus, Gutierrez. d. quaf. 39. num. 4. Hermot. num. 450. Car- leu. num. 44. Paz nu. 17. At quando via ordinaria ad liquidationem proceditur, sententia omnino opus est, vt ex pluribus Carleu. vbi proxime. Sed quidquid pra- xis obliteret, de iure prior videtur, agi non posse exequitiae virtute instrumen- ti, quo certa quantitas non continetur, nisi prius via ordinaria liquidetur, quo- niam causa liquidationis distincta est à

principali super exactione debiti, Me- noch. sup. d. remed. 5. num. 71. Galle. tit. de liquiditat. num. 3. & cum statutum conce- dens instrumentis paratam exequitionem requirat, vt debitum sit liquidum, Tusch. lit. S. con. 532. num. 55. & dixi sup.

num. 5. prius ea qualitas, secundum com- munes iuris regulas verificanda est, quam beneficio legis creditor utatur iuxta co- munem DD. opinionem, qui hoc gene- raliter tradunt, Bald. in l. mandib. C. de seru. fugitiu. Bertaz. conf. crimin. 144. num. 5. Cyriac. rom. 2. controv. 216. num. 18. Vnde quanvis fucus priuilegium habeat conuenienti via exequitua fuos debito- res, intelligitur, si debitum sit liqui- dum, Tusch. num. 68. atque idem tenetur via ordinaria, agere ad liquidationem, antequam ad exequitiam accedit, Pe- regrin. de iur. sicc. lib. 7. tit. 7. num. 5. vero. Si vero debitum non est liquidum, Surd. decif. 18. ex num. 2. Maulon. de caus. exequit. ampliat. 8. nu. 12. 13. Nouat. ad leg. hi qui. num. 3. 4. C. de conuenient. sicc. debitor. lib. 10. Tandem cum hoc, quod instrumenta paratam exequitionem habeant, sit ad- missum, vt Parlador. num. 28. Suar. in d. l. post rem indicatam, limit. 4. Peralt. Her- mot. Paz. Carleu. Gutierrez. & alii supra allegati; Nec qui pro Paulo Castrénus laudantur omnes expressim ipsius senten- tiam probant: non enim assertur, posse ad capturam pignorum, non liquidato de bito venire; ita quod instrumentum est exequibile, modo in prosequatione via exequitiae de certa quantitate constet, & ita loquuntur D. Larrea, Leon. & Boer. De quo iterum n. seq.

Verf. Secundo, dicitur.

De hac diffinitione inter iudicium 10 vniuersale, & particulae, quoad viam exequitiae agit Tusch. sup. numer. 63. Myndiger. centur. 2. obseruat. 6. vbi sit, secundum eam Imperiale Cameram iu- dicat. Thefaur. vbi proxime. nu. 6. Quam magis communiter DD. preallegati re- ciunt:

Verf. Quartio, omnibus his.

Certa quantitate frumenti, vel olei de 11 bira potest fieri exequitiae pro pretio, ac pignora capi, etiā illius sit incertum, quo- niam sufficit in prosequatione via exequitiae liquidare, D. Larrea d. allegat. 78. num. 23. Cancer. sup. num. 12. Gutierrez. d. cap. 39. num. 23. vbi subdit, cautos cre- ditores solere in prima petitione maiori- rem vini, vel tritici valorem protestari, ac deinceps exhibere testimoniales lite- ras

rastabellionis testificantis de maior pre-
tio, ut iuxta illud pecunia solvatur, Paz
sup. n. 18. infine.

12 Est & aliis casus, in quo æquissimum
erit, præfaram Pauli Castrensis tententia
præfleari, cum scilicet per ipsum debi-
torem stat, ne quod debet, liquidetur,
quoniam tunc pignora capi poterant
vique ad summam iudicis arbitrio præ-
scriptam, D. Larrea *n. 24.*

Num. 2.

13 Instrumentum publicum conditiona-
le potest exequitioni mandari, modò
priùs de existentibz conditionibz apud iu-
dicem doceatur, Anton. Gom. *in l. 64.*
Taur. *num. 7.* Parlador. *§. 12. limit. 5.* Gu-
tier. *num. 12.* D. Larrea *num. 25.* Carle-
ual. *num. 42.* Paz. *vbi proximè.* Aul. *dicit.*
verb. exequitione. *num. 57.* Azeued. *num. 40.*
Villadieg. *sup. num. 23.* Cur. Philipp. *§. 7.*
num. 7.

14 Id ipsum in conditione tacita locum
obtinet, si maritus agat ad dotem sibi
promissam qui non alias exequitione via
vti poterit, nisi nuptias contraxisse, priùs
ostendat, ledi notoriū fuerit ab onere
probationis, liberabitur, si vero reus non
appellauerit, & in proletectione iudicis
actor matrimonium initum esse proberet,
processus valebit, Suar. *d. limit. 4. num. 2.*
Parlador. Cur. Philipp. *vbi proximè.* Aze-
ued. *num. 37. 40.*

Vers. In hac tamen.

15 De forma, qua exequitione fit, ac perfici-
tur, agit *l. 19. tit. 21. lib. 4.* Recopilation.
vbi latè Azeued. Carleual. d. tit. 3. dispur.
1. num. 27. Amad. Rodrig. *cap. 5.* Gurier.
d. cap. 1. quæst. 13. cum seqq. Parlador. d. cap.
fin. part. 5. per rot. Paz *part. 4. cap. 2. 7.* Vi-
lladieg. *sup. a. num. 67.* Cur. Philipp. *§. 14.*
cum alijs.

16 Quibus diebus præconizandum sit ad
distractionem captorum pignorum do-
cer. Paz. *d. cap. 2. num. 39.* Cur. Philipp. *§.*
17. num. 4. ex quibus constat, trinqua dies
in venditione immobilium lapsuros, &
in mobilium decem dinumerandos à pri-
mo proclamando.

17 Aliquando termini praescripti *d. Re-*
gia, ad subhastationem rerum districhen-
darum non obseruantur, nam fauor filii
confitendum est, vt bona mobilia fiscalium
debitorum vendantur tribus proclama-

tibus intra triduū successiuē præmissis,
immobilia vero intra novem dies, vt
habetur *in l. 18. tit. 7. lib. 9.* Recoplat. Ita
ut primo casu quatuor, secundo decem
dies prætereant. Cur. Philipp. *vbi proxi-*
mè, quod notat Parlador. sup. part. 5. §. 8.
num. 4. Carleual. *num. 28.* Cur. Philipp. *n.*
2. Paz. *num. 40.* Idem confitit *l. 43. tit.*
13. lib. 8. Recopilar. circa ea, quæ vendan-
tur sub hæsi pro fraternitate, vulgo Her-
mandad, Parlador. Cur. Philipp. *vbi proxi-*
mè. Auendan. *in dictionario, verb. almo-*
nedia. & *in cap. Prator. part. 2. cap. 12.* Simi-
liter delegatum, ut exequotore, cui
tempus præfixū est, posse terminos pro-
clamatum coactare, ne aliquo propter
termini lapsum perficere exequitionem
impeditatur, docent DD. *in cap. de cau-*
sis, de offic. delegat. & notat Parlador.

Quod si nulla ex causa termini procla-
matum restrinxatur, vitabite exequio
tum quod subhastationem, & reliqua po-
stea facta, quæ denudè erunt iteranda, sed
antea gesta in suo robore permanebunt,
Parlador. *n. 7. 8.* Paz. *n. 39.* Cur. Philipp. *n.*
7. vbi n. 5. notatur, quod si simili capiātur
bona mobilia, & immobilia necesse non
est, nisi tria proclamata pro omnibus co-
scilicet ordine, qui ad immobiliis deside-
ratur. Protelatio vero terminorum nullum
præjudicium affert exequitioni, vi
prefati aduentur. Ratio differentia in
promptu est, nam etiā vtroque casu con-
tra formam legis Regia fiat, tamen in
primo solum nullitas locum habet, eo,
quod reo expedit, vt processus in le-
gitus irritetur, in cuius favorem dilatio-
nes post dierum sunt introductæ. At in se-
cundo nullitas obseruatior, cum iterum
agendum fore, solutio quoq[ue] differetur,
cui lex prospexit, dum terminum ad certos
dies restrinxit. Vnde si nulli est pro-
cessum quod subhastationem dicere-
mus, quia index amplius tempus ad di-
stractione bona conciliet, etenire, vt
quod favore actoris inductum est, in ciu-
dem damnum retroqueretur contra re-
gulan, *l. quod favore cum vulgaris.* C. de le-
gis., & quod actus gestus contra formam
legis teneat, quando nullitas esset nocua
ei, cui lex consultum voluit, dum formam
dedit, probat mirabilis textus exacte in-
tellectus, *in l. si dubios 12. §. Si prius, ff. de*
bonor. possess. cont. tabul.

San

19 Sunt aliqui casus, in quibus solemnitas
præconiorum non obseruantur. Pri-
mus est, si præco ad distrahenda pignora
non reperiatur, nam per edicta supple-
ri poterit, vel sat erit, ut licitatio perju-
dicem, aliove iustitia ministros fiat,
Parlador. *num. 5.* Auendan. *d. cap. 12. num.*
2. Secundus, quando res ei solemnitate
renunciatur, sed non ideo cœlestiter termi-
nis præconiorum renunciare, qui præte-
rire debent, antequam ad ultimam cita-
tionem additionis deueniatur, Carle-
ual. *d. art. 3. disp. 2. num. 5.* Rodrig. *sup. cap.*
5. num. 8. 1. Cur. Philip. *num. 8.* Quanuis
Paz, *vbi proximè lentiā, protestationem*
in renunciatione requiri ad gaudendum
proclamatum dilationibus. Tertiū est,
cum res, quæ capitur, vendenda non est
ad satisfactionem creditoris, veluti si sit
pecunia, aut quid in specie debitum, nam
cessante venditione proclamata super-
flua lunt, ac per consequens terminorum
la plus non desideratur, Cur. Philip. *ibi-*
dem. Carleual. *d. disp. 2. num. 1. 5. vbi per*
totam explicat, quomodo exequio in
pecunia facta debeat expediri.

Num. 3.

20 Adde Parlador. *part. 5. §. 16. num. 7. 8.*
Carleual. *d. tit. 3. disp. 24. num. 7.* Paz. *cap.*
3. num. 48. 49. Gutier. *practicar. lib. 2.*
quæst. 161. a num. 2. Didac. Perez. *in d. l. 4.*
col. 107. 2. vers. Dubitari præterea. *tit. 8. lib.*
3. Ordinam. *Ceual. tam. 1. quæst. 633. nu-*
7. 8. Cur. Philippic. *§. 42. num. 18. 19. &*
alios apud Carleual.

Ibi: *Quod si subhastatio.*

21 Videas proximè laudatos præstimpit,
Parlador, qui hoc, quod de Supremis iu-
dicibus dicitur, ad inferiores exendit,
qui reprehensione digni non sunt, si
Malorum vestigia sectatores & equitatem ea-
dem erga debitores vrantur.

Vers. Illud sane omittendum.

22 Adhoc vt instrumentum publicum ha-
beat delitio Regio exequitionem para-
tam, clausula guarantia non eget, Ant.
Gom. *in l. 64.* Taur. *num. 4.* Parlador. *part.*
1. §. 11. ampliat. 2. a num. 10. D. Larrea. *d.*
allegat. 7. 8. num. 5. Didac. Perez. *d. l. 4.*
glos. 1. tit. 8. lib. 3. Ordinam. *Olan. in antinom.*
tit. L. n. 4. Azeued. *in l. 1. n. 53. 54.*
tit. 21. lib. 4. Recop. *Palac. Ruu. in l. 63.*

Taur. Auendan. *in dictionar. verb. scriptu-*
ra. & *in l. 4. §. tit. das exceptiones, num.*

22 circa finem, Hermot. *in l. 6. glof. vltim.*
num. 3. in fine, tit. 5. part. 5. Salaz. *de yfu,* &
confuerud. cap. 3. num. 4. Gratal. *Falcon.*
reg. 179. nu. 9. Carleual. *d. tit. 3. disp. 6. n.*
9. Matanc. *in l. 10. glof. 9. tit. 17. lib. 5.* Re-
copilar. Cur. Philip. *§. 7. num. 1.* quod ma-
gis arrider.

Est autem clausula guarantia per qua
contrahentes præstant facultatem omni-
bus iudicibus, vt in le exequio fiat,
perinde ac si quod instrumentum compre-
henditur, re indicata fuisse definitum,
vt cum plurimis probat Carleual. *vbi*
proximè, num. 7. Parlador. *sup. ampliat. 1.*
num. 5. Azeued. *num. 53.* quannis alio sensu
instrumentum clausulam, garantia
habere dicatur, ut videre est apud Cacer.
d. c. 3. n. 6. 7. Menoch. *de arbitr. lib. 2. cdf.*
17. n. 6. Azeu. n. 54.

Contraria verò partem cum D. Co-
tar. tuentur Menet. *in l. 1. num. 21. C. de*
fur. & fact. ignorant. Felician. *de censib. lib.*
3. cap. 1. ex num. 3. Segura. *in l. si ex legati-*
cau, *num. 7. 1. 7. ff. de verbis obligat.* Val-
des ad Suu. *sup. in declarat. leg. Regn. num.*
10. Rodrig. *vbi sup. cap. 1. art. 4. num. 19.*
Paz. *cap. 1. num. 10.* Ceual. *quæst. 690. n.*
5. Bacza. *deinop. debitor. cap. 1. num. 31.*
Gutier. *practicar. lib. 1. quæst. 110.* & de iu-
rament. *confirmat. part. 1. cap. 62. num. 6.*
Quæfada *in suis questionibz Fisq. q. 9.* Giô-
da degabell. *part. 2. §. 1. n. 15.*

Quæsi loget supposito, quod hæc opti-
nus vltima in præcepta sit, utrum
censeatur adiecta, quanvis omilla sit,
clausula garantia, cum hodie de con-
fuetudine in omnibus instrumentis ap-
ponatur, & affirmari ut aliqui responde-
rant iuxta l. quod si volit, §. Quia assidua,
ff. de editil. editio. contraria tamē verius
est, vt ex aliis resoluit Ceual. *d. quæst.*
690. in fine, pro quibus facit. l. quicquid 99
ff. de verbis obligat.

Illud prætermittendum non est, in
strumenta, qua apud nos paratam ha-
bent exequitionem, exequi non posse, si
agatur vbi tale statutum non viger, & è
contrario, si conficiantur, vbi paratam
exequitionem non obtinet, ac in His-
pania experientur, via exequitua reus
poterit conueniri, si instrumenta eas qua-
litates continent, qua apud nos deside-
rant ad sendum exequitiæ, nam etiā
quoad

quoad litis decisionem standum sit legibus loci, in quo obligatio contrahitur; quoad ordinem iudicij attenditur, quod obseruat, vbi petitur, Ant. Gom. in d. l. 64. num. 8. 9. Parlador. part. 1. §. 11. ampliat. 3. num. 13. Didac. Perez in d. l. 4. Ordinam. Gregor. Lop. in l. 8. glos. fin. it. 18. part. 3. Cur. Philip. §. 7. num. 3. Paz. sup. d. part. 4. cap. 3. num. 29. Quanquam instrumentum confectum, vbi paratam exequitionem non habet, exequi non posse, licet petatur in loco, in quo est exequibile ex statuto, defendat Cacer. d. cap. 3. num. 19. lequunt Mart. Monter. decif. 9. num. 52. qui alios refert.

27 Sed quod instrumentum exequendum non sit, vbi non est exequibile, et si conficiatur vbi exequitionem paratam habet, ampliat, licet iudex procedat ex literis requisitionis, v. g. si iudex Castellus requiretur iudicem alterius provincie, ut exequenter publicum instrumentum, non poterit requisitus annuere requirenti, si ibi tale instrumentum paratam non obtineat exequitionem, ita Cancer. num. 20.

Num. 4.

28 Chirographum, sive priuata scriptura a debito iudicitali recognita de jure Regio paratam exequitionem meretur, l. 5. tit. 21. lib. 4. Recopiat. Parlador. d. cap. fin. part. 1. §. 5. à princip. Carleua. sup. tom. 2. tit. 2. disp. 8. num. 2. & tit. 3. disp. 6. num. 39. Gutier. d. lib. 1. practicar. queſt. 22. à num. 1. Azeued. in l. 2. num. 2. tit. 21. lib. 4. Recopiat. Greg. Lop. in l. 119. glos. 4. tit. 18. part. 3. Paz. d. part. 4. cap. 1. num. 21. Auendan. in cap. Prestor. part. 2. cap. 31. num. 1. Cur. Phillipic. §. 6. num. 1. Auiles. sup. d. verb. execucion. num. 33. Villadieg. d. cap. 2. num. 28. Quia recognitio fieri potest de mandato iudicis coram apparitore, sive tabellione. l. 6. tit. 21. lib. 4. Recopilar. vbi Azeued. Paz. d. cap. 1. num. 24. Cur. Philip. vbi proxime.

29 Sed chirographum non recognitum exequitionem mandat non potest, quoniam contrahentes expreſſerint, ut ex eo via exequiū experiri licet, Amat. Variar. lib. 1. resolut. 8. num. 20. vbi ali, Azeued. in l. 5. num. 2 tit. 21. lib. 4. Recopiat. Cancer. vbi sup. n. 5. Caualcan. decif. 27. n. 18. 19. part. 2.

Ibi: Cui illud adjiciendum.

Quando priuata scriptura praejudicet, alij creditoribus debitoris, latè traditur per D. Couar. practicar. cap. 22. n. 5. Tiraq. de retræcl. conuent. §. 1. glos. 7. n. 43.

Ibi: Unde hac recognitio non retrorahitur.

Quanquam priuata scriptura recog. 31 nitio retrorahatur ad tempus obligationis contractæ in prædictum ipsum debitoris recognoscientis. D. Larrea Granensis. decif. dip. 49. num. 14. Tamen quoad creditores alios hypothecarios, qui contraxerunt ante recognitionem, non admittitur retroraction, sed a quo recognitum est chirographum, habet creditor in hypotheca temporis prioritatē, Gutier. d. lib. 1. q. 125. num. 8. Didac. Perez in d. l. 4. column. 1000. vers. Contravaria, in fine. Paz. sup. cap. 1. num. 31. Rebut. ad leg. Gallic. tom. 1. tract. de chirographor. & schedular. recognit. in prefat. num. 26. & num. 31. cum seqq. Villadieg. d. cap. 2. num. 32. Hevia Bolafios in commerc. terrestri. lib. 2. cap. 12. de prelat. n. 50.

Qnod limitatur, si scriptura recognita 32 habuerit debitoris, ac trium testium maleſorum subscriptionem, quoniam tunc recognitio retrorahitur ad tempus contractionis in detrimentum aliorum editorum habentium publica instrumenta quod prælationem in hypotheca, nā huiusmodi chirographum, sub sequente recognitione, vim obtinet publici instrumenti, ut habetur in scripturas. §. Sin autem. C. qui potior. l. 31. tit. 13. part. 5. Sic docent Gutier. & ali proximè laudati, Merlin. de pignorib. lib. 4. tit. 1. queſt. 15. n. 5. Gait. de credit. cap. 4. num. 15. 31. Ant. Fab. in suo Cod. tit. in quibus caus. pign. rac. contrah. & de errorib. pragmaticor. decad. 1. error. 1. num. 17. & error. 3. Gratian. discept. forens. cap. 501. Decian. conf. 109. num. 19. lib. 2. de quo plenè Alexand. Trentacing. variar. lib. 2. tit. decif. instrumen. resol. 12.

Recognitio autem huiusmodi fieri 33 debet tam a debitor ipso, quam a tribus testibus, qui propria manu subſcrip- runt. D. Couar. d. cap. 22. num. 5. in princip. (quāquam in vers. Etne sanè, cognitandum relinquit, an iufficiat tota testium recognitio ad præfatum prælationis effectum?) Merlin. sup. num. 4. Gutier. vbi proxime. Hevia Bolafios. d. cap. 12. num. 52

Imo

Imò hoc ipsum requiritur, ut via exequiū agi ad eum debitorum possit, nam si testes duxerat recognoscant, via ordinaria erit agendum, Azeued. in l. 5. num. 20. tit. 21. lib. 4. Recopilat. Auendan. in cap. Prestor. part. 2. cap. 30. num. 5. Gutier. sup. Paz. d. cap. 1. num. 30. Villadieg. d. cap. 2. n. 28. vers. Ac proinde.

34 Hic queritur, si tempore recognoscendi chirographi vna testis ex tribus deceperit, vtrum debitore, ac duobus superlibitis recognoscentibus, prædictum alij creditoribus generetur luxta supra tradit. & quantis diuersis reperiantur opiniones, quarum Authores cogeri Trentacing. d. resolut. 11. num. 11. Iste affirmatiue resoluit, nam eis lex omnian recognitionem postuleret, hoc debet intelligi, quando omnes superfluit, potissimum suas subscriptiones agnoscere, alioquin duorum comprobatio sufficit, qui regulariter ad probacionem in quoconque negotio fidem faciunt. cap. in omni negotio 4. de testibus. l. vbi numerus 12. f. eod. Quæ sententia verior videtur, ac me tali legis conformis.

Ibi: Quid autem dicendum erit.

35 Si debitum priuatam scripturam recognoscere iussus non compareat, aut parere detrectet, habetur chirographum pro recognitio, vt exequi possit, modo adhuc personaliter citetur, nisi docto latit, nec citari queat. Est communis resolutio, quam sufficiat Azeued. sup. ex num. 13. Gutier. queſt. 122. num. 1. vers. Sed his non obstantibus, Rebuff. sup. num. 26. 98. Auendañ. n. 4. Atil. num. 34. Boer. decif. 295. num. 19. Parlador. sup. part. 1. §. 5. num. 11. Villadieg. num. 29. Quicquid teneat Paz. d. cap. 1. num. 25. Cur. Phillipic. part. 2. §. 3. num. 3. & Parlador. d. cap. fin. part. 5. n. 10. vbi ait, sufficeret quod citatio fiat ad domum, ut reus pro recognoscidente habeatur.

Num. 5.

36 Videas ad hæc, quæ sequuntur Mcnoch. de arbitri. lib. 2. cap. 53. Trentacing. variar. lib. 3. tit. de solutionib. resolut. 25. per totam. vbi de hac materia latè agit, Borg. nin. Caualcan. decif. 26. num. 63. part. 2.

AD CAPVT

Duodecimum.

SUM MARI V M.

- 1 Arbitrorum triplex differentia.
- 2 Quæ remelia competant aduersis arbitrorum sententias, ad num. 4.
- 3 Reduclionis ad arbitrium boni viri utrum renunciari possit?
- 4 Intra quod tempus peti debet.
- 5 Coram quod iudice sit polyclandia, ad u. 15.
- 6 Arbitrorum sententia, sine laudo nemo infamis efficitur.
- 7 Vbi locutus appellatio à sententia arbitri est, eius superior est aedundus.
- 8 Quando ab arbitris appellatio permittatur.
- 9 Si index ordinarius, ut arbitrator contrauersiam dirimat, eius superior super reduclionem ad arbitrium boni viri cognoscit.
- 10 Index virum arbiter, vel arbitratore eligat queat?
- 11 Seculare pretestu appellatio, aut reduclionis ad Ecclesiastica Tribunalia trahendi non sunt, remis sine.
- 12 Vtrum à sententia iudicis cognoscens de reduclione ad arbitrium boni viri licet appellare? n. 23. 3. 1. cum seqq.
- 13 Appellationis auxilium competit semper, nisi iure interdictum reveratur. Quibus casibus denegetur, remis sine, num. 25.
- 14 Regule standum est, nisi exceptio probatur.
- 15 Appellatio an permitatur ab eo, qui profuo arbitrio de causa cognoscit, & num. 28. 29.
- 16 Videas ad hæc, quæ sequuntur Mcnoch. de arbitri. lib. 2. cap. 53. Trentacing. variar. lib. 3. tit. de solutionib. resolut. 25. per totam. vbi de hac materia latè agit, Borg. nin. Caualcan. decif. 26. num. 63. part. 2.
- 17 Appellatio, que viri ex litigatoriibus licet, alteri non denegatur, & e contra.

5 Virum

Vrum à sententia, sive laudo arbitri, vel iudicis, qui eius loco, petita reductione, subrogatur, appellatio iure permittatur?

1 Pro intelligentia eorum, quæ sub hoc capite sunt petractanda, atque ut distincte in re fatis ambigua procedamus, in qua lane non pauci interpres oblitatius vitium incurruant, præmittere oportet, arbitrorum triplicem differentiationem agnoscere. Alij sunt iuriis arbitrii, qui, iubente lege, à partibus ipsis, vel ab alijs creantur, ut secundum legales regulas decidunt controuerse, de quibus in cap. suspicionis 3 de officiis delegat. l. arbitrio 9 ff. qui satisf. cogant. Alij arbitrii compromissari dicuntur, qui ex mera voluntate contendunt ab eisdem eligantur, ut luxa ius ex bono tamen, & æquolites difimant, quorum mentio fit in cap. Quintauallis 18. de iure iur. l. 23 tit. 4. part. 3. l. societatem 77. Arbitrorum, ff. Proacio. Alij denique arbitrii inueniuntur a iuriis Interpribus vulgo arbitratores nuncupati, qui velut amici constituantur ad distidit pro suo arbitrio de facto potius, quam à iure componenda, de istis agitur in d. l. 23 d. ff. Arbitrorum, l. rem non nouam 12. ff. 1. libi: Quia arbitrium peragunt, C. de iudic. Quam distinctionem admittunt omnes & videbilec apud Cancer. Variar. resolut. part. 1. cap. 21. à princip. Parlador. in sequent. v. different. 43. Azeued. in l. 4 tit. 21. lib. 4. t. 2. cap. Aug. Barboi in collectan. ad Decret. tit. de arbit. in rubric. ex num. 6. Rebuff. ad leg. Gallie tit. de arbit. art. 1. glof. 3. Cardinal. Tusch. practicar conclusion. lit. A. conc. 448. Pat. Molin. de iust. & iur. tract. 5. disp. 30. 31. Pet. Greg. syntagma. iur. lib. 47. cap. 39. n. 3 cum seqq.

2 Inter ceteras differentias, quæ inter huiusmodi arbitratos recententur, illa ad rem facit, quæ verlatur circare medium competens ad corrugendum, si quid per illos inique definitum est. Et in primis scire debemus, ab arbitrariis non miris, quam à iudicibus appellationem esse permisam, cap. ab arbitr. 11. de offic.

delegat. l. arbitrio 9. Bart. l. 1. §. Interdum, num. 8. ff. à quib. appellari non licet. Scaccia de appellat. quæst. 17. limit. 13. num. 5. Parlador. different. 43. in princip. num. 2. Cancer. num. 30. Maranta de ordin. iudicior. part. 6. tit. de appellat. num. 272. Villadieg. in Politic. cap. 4. num. 63. Gutier. in l. nemo potest. num. 445 ff. de legat. 1. A lege enim iurisdictionem accliment delegatam, vel mixtam, Molin. d. disp. 31. num. 2. vbi extraordianaria dixit, quare eorum sententia actionem producent iudicati, Bart. in l. vlt. C de iudic. Abb. in cap. 1. num. 21. 22. de re iudic. Cancer. vbi proximè. Marant. sup. part. 4. disp. 6. num. 22. Borrelli. de compromiso. §. 3 glof. 1. à num. 6. Parlador. num. 1. si ab eisdem ad Principem est interponēda appellatio. d. cap. ab arbitris, Cancer. vbi proximè. Scacc. sup. num. 109.

Ab arbitrio ex compromiso omnino interdictum appellatio. l. non distinguemus 31. ff. Et idem. ff. recept. arbitri. l. 1. C. cod. l. vlt. tit. 4. part. 3. quia iurisdictionem nullam habent, nec actio nascitur iudicati ab corundem tentientiis, prout exprimitur in d. l. Ita docent Scacc. d. limit. 13. cum seq. Parlador. ver. quotidianar. lib. 2. cap. fin. part. 1. §. 2. n. 23. Sforz. Odd. de iur. integ. restitut. part. 2. quæst. 72. num. 44. Menoch. conf. 4. 6. num. 32. Cancer. num. 5. Villadieg. sup. Imo nec reductionem ad arbitrium boni viri preferre conceditur, Speculat. tit. de arbitr. §. 1. num. 2. Cancer. vbi proximè. Azeued. in d. l. 4. num. 32. Parlador. d. different. 43. §. 1. n. 1. facit. l. dem pro ferre. ff. Stavi. ff. de recept. arbitr. Doli tamen exceptione se tueri damnatus poterat, ne arbitrio parere, aut poenam soluere cogeretur, l. 34. tit. 4. part. 3. d. l. nō distinguemus, §. Cum quidam. & seq. Pet. Greg. sup. num. 27. Iure autem Canocico non prohibetur ab humi- modi arbitratis provocare secundum recepi- tiorem opinionem. Gutier. sup. num. 425. Blanc. de compromiss. quæst. 10. num. 9. Menoch. cum alijs conf. 406. num. 42.

Adversus arbitratorum decisionem, quæ laudum nominatur, reductione ad arbitrium boni viri carum, ut quod per eum arbitratum est, refutatur, l. 23. tit. 4. part. 3. vbi Greg. Lop. glof. 15. Bart. in d. §. arbitrorū, n. 19. Canc. n. 22. Parlad.

vbi

vbi proximè. Menoch. conf. 217. num. 29. Azeued. sup. Trentacinq. variar. resolut. lib. 2. tit. de arbitr. resolut. 3. Tusch. sup. conc. 407. num. 15. Appellatio vero prohibetur, Molin. disp. 35. num. 4. Menoch. de arbitriis lib. 1. quæst. 70. num. 11. Cancer. sup. Surdi. conf. 105. num. 2. & rationem reddit, quia cum iuri dictione non habent, laudum actionem parere nequit, Cyriac. vbi proximè.

5 An autem renunciatione, vel alla caute- la fieri posuit, ut reductione ad arbitrium boni viri non competit? latè agit Trentacinq. d. resolut. 3. pertot. & de renuncia- tione videndi sunt. Cenall. tom. 1. quæst. 89. Molin. vbi proximè. num. 10. & con- stat receptus esse renunciari validè pos- sive, sed si quis euomeliter ex laudo latus fuerit, aut dolose arbitrator verterit, nō obstante renunciatione, etiam iuramen- to vallata, iusendiū erit, ut ijdem co- cent.

6 Circa hæc quæritur, si quis per erro- rem à laudo appellaverit, atque ita tem- pus legitimum ad reductionem peten- tam labatur, utrum laudum emulo- gatum censeatur, ne contra illud amplius dicere valeat: & negative respon- dit Bald. ad Speculator. tit. de appellat. col. 6. vers. Sed pone questionem, quem sequitur, Surdi. sup. num. 4. Tempus ad petendam re- ductionem huiusmodi de iure communi- ni est tricennale, de Regio descendenti, l. 23. l. 35. tit. 4. par. 3. Cancer. num. 28. vbi alii in Catholonica decim oīes dari, Azeued. in d. l. 4. num. 143. 144. Cenall. tom. 3. quæst. 73. num. 3. Gutier. sup. num. 44. Hermos. in l. 9. glof. 5. num. 14. tit. 5. part. 5. Parlador. d. cap. fin. part. 1. §. 2. num. 24. & d. diff. 43. §. 1. num. 3. Villa- dieg. d. num. 63.

Num. 1.

7 Quidbus preiactis, quæstio ancepit ad- modum est, quam in præsentí D. Couar. propoluit, nempe apud quem iudicem reducio ad arbitrium boni viri adver- sum arbitratorum laudum debet polu- lati? De qua aliquid dictum est, sup. lib. 1. cap. 18. num. 31. sicutque plures diuer- sae opiniones, quæsunt Thesaur. decif. 14. a princip. ex quibus illa magis recepta est, ut asserit Laurent. Kirchouij cōmūn. opinion. verb. reducio, quæ, Bartolo du- ce, tenet, iudicem sic iudeundam, qui

de causa cognoscet, si non fuisset com- promissum, quam tueruntur Preposit. id rubric. de appellat. num. 84. Marant. d. part. 6. act. 2. n. 126. Cenall. d. quest. 89. num. 7. Ruin. conf. 7. in princip. lib. 4. Hermos. sup. num. 12. Gail. practicar. conclusion. lib. 1. obseruat. 149. Münflinger. obseruation. cent. 2. obseruat. 61. qui duo de praxi testan- tur, Viral. de Cambat. in tract. clausa- larum claus. de reduction. §. Videamus quis est index, num. 3. Gratian. disceptat. forens. cap. 100. num. § 2. Gutier. conf. 51. in fine. Thesaur. sup. num. 4. 5. vbi alt. contraria sufficiet non posse, Molin. d. disp. 35. num. 8.

Ibi: Contraria sententiam, immo hanc re- ductionem.

Sed aduersus Bartolam extat opinio 8 etiam communis, quæ habet, reducio- nem esse postulandam à iudice eius, cui laudum fauorabile fuit, cum rei partes gerat, quod vt D. Couar. placuit Cancer. vbi proximè. Sforz. Odd. sup. quest. 52. num. 109. Cenall. in resolut. lib. 2. cap. 12. num. 1. Azeued. sup. num. 147. Roland. conf. 26. num. 30. volum. 2. Auendañ. de exequend. mandat. part. 1. cap. 1. num. 27. Cyriac. sup. tom. 2. controv. 180. num. 66. Surdi. d. conf. 106. n. 14. 17.

Ibi: Ex his tandem appart.

Hæc sententiam felice r. quod supe- rior arbitratoris sit index competens ad cognoscendum de reductione probabi- lem dixi, sup. d. cap. 18. n. 31. & ita sensi- re non pauci apud Surdi. d. num. 17. neccolpserit Thesaur. sup. num. 2. vbi illam rationibus corroborat, & num. 10. probat omnino, quando persona il- lustris vt Praes., aut Senator laudum tulit, dua tamen præmissa sententia longe sunt receptiones, de quo vide infra num. 19.

Sed quicquid de iure communi sit, apud nos feruari debet opinio Specula- toris. tit. de arbitr. §. 1. vers. Sed quis. num. 4. cuius meminit, Thesaur. num. 28. qui docuit petendam esse reductionem co- ram iudice loci, vbi laudum fuerit la- tum, nam ita eascum est, l. 3. tit. 4. part. 3. ad cuius oblerationem nos e- astiū norant Gregorio Lopez, ibi glof. 14. 15. Hermosil. vbi proximè. The-

Addit. ad Couarruicias.

Thefaur. d. decf. 14. num. 9. vers. Sexto, Azeued. num. 148. Pet. Barbol. in l. heres absens. §. Pronde, num. 39 ff. de iudic. Ceuall. vbi proxime, Auendan. d. num. 27. vers. Et ex his infero, Villadieg. d. cap. 4. num. 63. Circa quam legem duo se offerunt adnotanda. Primum, quod est in d. constitutione iubatur, vt iudex bonos viros eligat ad cognoscendum de reductione, non obsernatur, Gregor. Lop. d. glof. 14. Azeued. num. 147. Secundum, si reperiantur plures iudices eiusdem loci, quorum vnius sit iudex partium, & alter arbitratoris, hunc & non illum esse ad eundum, Gregor. Lop. glof. 15. Azeued. num. 148.

Vers. Primo etenim.

11 Vbi laudum paratam executionem ex statuto meretur, superior arbitratoris de reductionis causa cognoscere debet. Ita frequentissimo Scribentiam cōfentu decūlū est, ac docent Marant. num. 114. 126. Gregor. Lop. d. glof. 15. Auendan. sup. Cyriac. num. 68. 69. Amad. Rodrig. de executione. art. 1. num. 19. Blac. de compromis. quest. 10. num. 13. Dec. in rubrie, de appellat. num. 14. Cagnol. in l. 2. num. 28. C. de paci. int. emptor. & venditor. Stor. Odd. vbi proxime. Azeued. d. num. 148. & aliis plures, quorum ratio est, nam ex quo lex paratam executionem tribuit laudo, videtur iurisdictionem arbitratoribus concessisse, per quod eorum sententia actionem producit.

Num. 2.

12 Contra communem tamē sentiunt, Molin. d. disp. 3. 5. num. 7. Thefaur. d. num. 9. quod esti laudum paratam executionem habeat, reducio ad arbitrium boni viri à superiore arbitratoris non est postulanda.

Ibi: Quibus suffragatur textus.

13 Sed pro communi responderi posset ad cap. venerabilibus 7. §. 1. de sentent. ex-comm. in 6. ibi loquuntur esse Pontificem in cau, in quo specialis militar ratio, quoniam iure constitutum est, vt Archiepiscopi non sileat de causis subditorum ad suffraganeos Episcopos spectantiam cognoscant, quam per legitimam appellacionem, ne aliquo homines iuridictioni proprii Episcopi absque occasione

subtrahantur, cap. cum in Ecclesia 38. de appetiat. vbi DD. Stephan. Quarāt. in summ. Bullary, verbi, Archiepiscopi authoritas, autor. 18. num. 19.

Ibi: Nec refert quicquam.

Addit. Surd. d. conf. 106. num. 5; Molin. 14. vbi proxime, & quanquam concedatur, legem tribuentem paratam executionem laudo non censeri iurisdictionem arbitratoribus date, tamen sufficit, quod praepter autoritatem rei iudicaret quoad executionem arbitratorum sententijs, nam per hoc iudicibus similes fiant, argument. I. 1. C. de recept. arbitr. proprie quam similitudinem regulæ statutæ in appellatione, in reductione obliteruerint. Nec nouum est, aut iuri disfonum, vt quod in uno casu definitum est, ad similes extendatur, l. non possum. 12. iuncta glof. ibi ff. de legib. Quod facilius procedit attentis dicendi, infra n. 18.

Nec obstat, diceret laudo arbitratorum i. 5 non dari paratam executionem de iure Regio vt sententia, sed vt instrumento publico, nam hoc reiicitur ex l. 4. tit. 21. lib. 4. Recopilat. cui obiectio inquit, vbi expressim dicitur sententiam arbitratorum confirmari, ac præterea ibi stabilitur, quod si fuerit confirmata per iudices Supremos, nullum appellationis, vel supplicationis auxilium superest, nam si arbitratorum decisio pro sententia non haberetur, nequaquam tolleretur tecrus, & remedium revisionis, qui in regalibus Cancelleriis regulariter non denegatur, l. 1. & per ist. tit. 19. lib. 4. Recopilat. nec unica sententia cuiuscunq; iudicis, vel maxima dignitate præfulgebit, cetera terminari, Menoch. de arbitrat. lib. 1. quest. 70. n. 22.

Ibi: Hinc sanè Panormitanus.

Addit. Surd. & Molin. vbi proxime. 16. Et quidem Panormitanus sententia aqua- pariter ac vera videtur, nam esti statutum arbitrorum sententijs paratam tribuat executionem, tamē cum priuati permaneant, eorum sententia rigorosè talis non est, vt posset infamia notam irrogare damnato, alius enim est aliquid esse tale, & aliud haberi pro tali quoad aliquos iuris effectus, Bart. in l. 6. maritus, §. Legis, numer. 1. ff. ad leg. Iul. de adulter. Alclat. in

Varia. Resolut. Lib. II. Cap. XII. 209

in l. mercis, ff. de verbis, signific. Socin. Se- nior, conf. 275. col. 4. vers. Sed pone, lib. 2. Menoch. conf. 35. num. 21. Atque ita quanquam sententia arbitrorum rei iudicaret autoritatem præter quoad execu- tionem, quoad reliqua manet in dis- positione iuris communis, iuxta quod ex compromisso lata sententia non infer- infamiam, l. quid ergo, §. Ex compromisso, ff. de ijs q. notant. infam.

Ibi: Quoties verò de reductione non agitur.
17 Hoc de natura appellationis neces- sario requiritur, & in terminis docent Cancer. num. 26. Azeued. num. 149. Par- lador. d. cap. fin. §. 3. num. 23. Hermof. d. glof. 5. n. 13. Greg. Lop. in l. fin. glof. 1. insi- ne, tit. 4. p. 3.

Ibi: Quod plerunque contingere potest.
18 Quando licet ab arbitrorum senten- tia appellare, videndum est apud Bart. in l. nemo potest, quest. 7. ff. de legat. 1. & Gutier, ibidem & num. 17. Illud vero receptum est, licitam esse appellatio- nem, quoties ex statuto paratam execu- tionem haberet, Ripa in d. l. nemo po- ret, num. 9. Gutier, ibi num. 424. Surd. sup. num. 25. Parlador. vbi proxime, Mo- lin. sup. 5. August. Barbol. in collec- etan. ad l. 1. num. 2. C. de recept. arbitr. Gre- gor. Lop. vbi proxime, Cancer. d. cap. 21. num. 10. Tutsch. sup. conc. 414. num. 18. An pacto fieri potest, vt a sententia arbitrii permitatur appellatio, docet Bart. vbi proxime, Gutier. num. 445. qui re- soluunt affirmatiū, intelligentes non de rigorosa appellatione, sed de quadam reu- sione, sive reductione.

Ibi: Idem esse censeo.

19 Quoties reducio ad arbitrium boni viri postulatur contra laudem, quod esti iudex ordinarius, vt amicabilis compo- sitor tuit, necessario cius superior adi- ri debet, Thefaur. d. num. 9. vers. Quinto fallit, Azeued. in l. 1. num. 24. tit. 18. lib. 4. Recopilat. Vital. de Camban. vbi sup. Molin. d. disp. 35. n. 7.

20. Circa que animaduertendum est, iudicem ordinarium, ad quem causa cog- nitio pertinebat, in arbitrum eligi non posse, l. 9. tit. 6. lib. 3. Recopilat. l. 24. insi- ne, tit. 4. part. 3. l. sed esti 9. §. Si quis iu- dex, ff. de recept. arbitr. Sed arbitrator be-

ne constituī potest. Idem de delegato sentiunt aliqui apud Gregor. Lop. in d. l. 24. glof. R. qui contrarium probat. De iu- re Canonico, etiam iudex ordinarius ar- bitrii minera fungi permittitur, de quo Abbas in cap. cum tempore, num. 5. de arbitrio, Azeued. in d. l. 9. num. 4. Olan. in concord. verb. iudex, num. 64.

Ibi: Caudendum tamen est.

Addit. Thefaur. sup. num. 9. vers. Secunda in limis, Bouadill. in Politic. tom. 1. lib. 2. cap. 17. num. 93. Azeued. in d. l. 1. num. 95. tit. 18. lib. 4. Recopilat. Molin. sup. num. 8. vbi hoc D. Couar. assertum re- probat.

Num. 3.

De hac quæsitione videndi sunt ex 22 professo agentes Rebuff. d. rom. 3. tit. de arbitri. art. 1. glof. 9. à num. 4. Ceuall. tom. 3. quest. 7. 3. per tot. Boer. docis. 284. num. 16. cum seq. Vital. de Camban. d. tract. clausul. class. de reductione, §. Postremo vi- dendum, pag. 717. Tutsch. d. conc. 414. Mo- lin. sup. num. 9.

Vers. At. b. 2:

Quod à sententia iudicis cognoscere-23 tis super reductione ad arbitrium boni viri non admittatur appellatio, tenent Tutsch. vbi proxime, num. 1. 7. Zabarc. conf. 139. num. 22. & conf. 40. & plures re- fert Tutsch. d. n. 1. & Boer. n. 16.

Vers. In contrariam sententiam.

Appellationis auxilium non denega-24 tur, nisi per iure interdictum, atque ita regulariter appellari semper audiendus est, Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 60. num. 1. Marc. Anton. Genueni. in practicabil. Ecclesiast. quest. 319. num. 2. Ceuall. tract. de cognit. pecuniam violent. glof. 6. num. 30. Tiraclel. de priuileg. pte cayl. priuileg. 153. Azeued. vbi proxime. num. 71. Amat. 4e- cis. 7. num. 4. Paz in prax. tom. 1. part. 6. in proam. à num. 17. vbi distincte probat in omnibus causis, omnibus personis, & à quoconque iudice appellari licere. Sic in dubio appellatio deferendum est, Menoch. conf. 1074. num. 3. Ceuall. d. glof. 6. num. 16. Tutsch. lit. A. conc. 369. num. 4.

Catus, quibus de iure prohibetur25 appellatio congerunt, Marant. d. tit. de

83

Addit.ad Couarruias.

appellat à num. 267. Bernard. Diaz , reg. 35. Rebuff. d. tom. 3. tit. de appellat. art. 7. per tot. Danhouder. in prax. cap. 230. cum alijs, Daenias, reg. 41. & aliqui exprimuntur in l. 3. 4. 6. 9. tit. 18. lib. 4. Recopilat. l. 16. tit. 23. part. 3. l. 1. & per tot. C. quor. appell. non recip.

Num. 4.

26 Iuris regulam standum est, donec probetur limitatio, Menoch. de recuperand. remed. 14. num. 2. Cyriac. controv. 254. num. 5. 8. cum seqq. Argel. de legitim. contradic. quest. 12. num. 38. Carleus. de iudic. tom. 1. tit. 1. disp. 2. num. 310. Moner. de distribut. quotidian. part. 1. quest. 9. num. 56. Gutier. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 1. num. 64. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 8. num. 13. Surd. decif. 255. num. 2. Vnde is, pro quo est regula, habet fundatam intentionem, & aduersario onus probationis incumbit, Pacian. cum plurimis, num. 14. Marc. Ant. variar. lib. 2. resolut. 59. casf. 12. Cyriac. vbi proximè. Argel. num. 37. Bernard. Gratia ad prax. Camer. Imperial. lib. 1. conc. 36. confid. 1. Arias Pinel. n. 1. part. 3. n. 23. C. de bon. matern. Nec recedendum est à regula, nisi apertissime limitatio probetur, Bald. in l. precibus. num. 23. C. de impuber. & alijs, lat. in l. non hoc, num. 15. C. vnde legitim. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 4. num. 34. Menoch. conf. 1. 162. num. 2. Imò nullam est sententia aduersius iuris regulæ, nisi in ea aliquid exprimatur, per quod appareat in casu fallentia lat. fulsis, ait Pacian. ex ali. n. 16.

Num. 5.

27 Vtrum à iudice licet appellare circa id, quo diplus arbitrio commissum est, maximè controvenerit, de quo latissimè, Menoch. de arbitr. lib. 1. quest. 70. pertot. vbi pluribus pro vtraque laudatis negariunt lectur opinionem, cui adhuc Ricc. in praxi, decif. 115. n. 1. part. 1. Argel. de acquir. posse. quest. 2. art. 7. n. 52. 53 Scaccia deppellat. quest. 17. limit. 15. num. 2. D. Salgad. de protect. Reg. tom. 1. part. 3. cap. 13. num. 36. Magon. Lucens. decif. 42. num. 21. part. 1. Paul. Granat. in suis communib. theor. 1. 3. in fine, Amat. variar. lib. 2. resolut. 80. num. 4. Gratian. disceptat. cap. 170. num. 6. Quod limitat Menoch. in enormi latione, aut si ad Principem recurritur.

Sed oppositum recte sentiunt Farinac.

in prax. quest. 17. num. 28. Sanch. de matrimon. lib. 3. disp. 10. num. 2. Ceull. d. quest. 73. num. 7. Peralt. in l. 1. num. 35. ff. delegat. 2. Bernard. Diaz , reg. 40. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 1. num. 63. Octavian. de decreto, tit. 1. lib. 1. num. 8. Bonacol. commun. part. 2. verb. index in eis, que eius arbitrio committuntur, pag. 41. Rebuff. de congrua. port. vers. Vltimo, si Episcopus.

Ibi: Nisi libero eius arbitrio.

Idem tenet Ant. Gom. sup. Menoch. 29 num. 13. vbi alios refert, & plures ex proximè laudatis, sed adhuc appellatio erit admittenda, saltim si enormiter iudex liberum arbitrium habens laterit, vt futetur cum alijs Menoch. d. n. 13. 16

Ibi: Nec tenetur index appellatio.

Appellatio iudex proprii Tribuna-30 lis leges quoad ordinem iudicari seruat, non eius, à quo appellatum est, Molin. d. disp. 35. num. 9. vers. Bartolus vero, Aug. Barbol. in collectan. ad cap. licer Canon. num. 19. de election. in 6. Secus quoad decisionum.

Ibi: Quo sit, vt licer à priori iudice.

Hoc ira verum est, quanvis index de reductione tanguam vir bonus cognoscit, Ceull. quest. 453. per tot. quod quidem eadem arbitrator aequitate, vt infra dicemus, vti debet. Nec refragatur, quod subrogatus sapit naturam cum omnibus suis qualitatibus eius, cuius loco subrogatur, quoniam id limitatur, quando subrogatum est diuersæ conditionis, quo casu subrogatum duntaxat fit, quatenus subiecta materia paritur, Bart. in l. pater 14. in repetit. num. 13. vers. Non obstat, ff. de insic. testament. Cyriac. controv. 325. num. 7. vbi alijs. Arbitrator autem, & iudex diuersæ conditionis sunt, cum ille iurisdictione careat, quam hic habet, vnde prouenit, vt quanvis à laudo provocari per appellacionem nequeat, à sententia super reductione lata permitatur. Quan sententiam cum D. Couart. sustinent Camill. Borrel. in tract. de compromiss. §. 8. glos. 4. Pat. Molin. d. disp. 35. n. 9. Ceull. d. q. 453. & tom. 3. q. 73. Pet. Benintendis, decif. 15. Gutier. in l. 1. numero potest, num. 429. 430. ff. delegate. 1. Boer. decif. 284. num. 18. in fine, Azeued. in l. 4. num. 150. tit. 21. lib. 4. Recopilat. Menoch.

conf.

Variar.Resolut.Lib.II.Cap.XII.

conf. 217. num. 30. Villalob. commun. verb. reductio. Rebuff. ad leg. Gall. rit. de arbitr. art. 1. glos. 9. num. 8. tentit Gregor. Lop. in l. 23. glos. 14. tit. 4. part. 3. dum le refert ad l. molam. Et ita teneendum est.

Verf. Tandem lector optime.

32 Sunt qui in hac opinione ambiguitate distinctionis fodere ipsa conciliare conentur afferentes, vbi modica læsio contingit, auxilium appellatio denegari, scilicet si graue detrimentum ex sententia proueniat, culus tententia, et si eam non probent, meminere Rebuff. vbi proximè, num. 7. Boer. num. 18. qui Autores laudant, & faciunt, quæ tradit Menoch. d. quest. 70. n. 16.

Verf. Primum, si Authorum.

33 Sed si hodiè Authorum numerus infiniti, qui non minus, imò magis communis sententia est contra Bartolom., vt refiantur, Menoch. vbi proximè, Ceull. d. quest. 453. & alij ex nuper laudatis.

Verf. Secundo, veriorem eff.

34 Ratio est, nam iudex super reductione pronouncians procedubio sententiam fert, quæ actionem iudicati producit, ex quo appellatio locus sit, argument. l. i. C. de recept. arbitr. Aliud iuris erit, si discordantibus arbitriss, tertius pro libite partium eligatur, à quo appellare non licet. Molin. in cap. Quintaullis, num. 32. vers. Quid autem de tertio elecio, de iure iurandi. Menoch. conf. 320. num. 42. sed reduc. ad arbitrium boni viri aduersus laudum postulabatur, Boer. cum alijs, d. decif. 284. num. 19.

Verf. Tertiò, illud est.

35 Index qui super reductione adiut eadem aequitate, qua arbitrator vti debet, Gratian. disceptat. cap. 524. num. 22. Alexander. in l. penult. ad finem, num. 15. ff. de legat. 2. Proposit. in cap. de appellacionibus, post medium, de appellat. Molin. d. disp. 35. num. 9. vers. Bart. vero, Ramon. conf. 261. num. 3. Hermos. in l. 1. glos. 5. num. 13. tit. 5. part. 5. Quia subrogatum naturam sequitur eius, cuius loco subrogatur, l. 1. §. Hac actio, ff. sicut testament. lib. esse infuerit, l. secum 10. §. Qui iniuriarum, ff. 5. quis caution. Cancer. sup. part. 1. cap. 2. num. 146. Cyriac. controv. 397. numer.

Num. 6.

Hæc notat Azeued. in l. 4. num. 150. 37 tit. 21. lib. 4. Recopilat. Molin. d. num. 9. Cur. Philippic. part. 5. §. 4. n. 7. & quidem legi Regia quoad appellacionem asterio nostra comprobatur, vt D. Couart. agnoscat, quod supplicationem vero contraria est admissa, & sic differentia interpetentem reductionem, & cum, contra quem

Addit.ad Couarruulas.

quem petitur constitutitur, quod ideo in supplicatione placuit, quia est auxilium subsidiarum, & ex benignitate potius, quam de iure conceatum, atque ita facilius denegatur, quam appellatio, prout frequenter contingit, & constat, ex tit. 19 lib. 4. Recopilat. notat per l. 17, tit. 23, p. 3. Curia Philip. part. 5, §. 4. n. 1.

AD CAPVT Decimumtertium. SVMMARIVM.

- 1 Ad legitimam probationem saltim duo testes requiruntur.
- 2 Vnus non sufficit qualibet dignitate prefalens.
- 3 Statutum an valeret tubens, ut sicutur vnius testimonio.
- 4 Quando vnius testimonio standum sit, remissive.
- 5 Quid de partium consensu, & n. 9.
- 6 Ferri potest sententia secundum unius partis declarationem, si ita inter partes concuerit. Quid circa interesse, n. 8.
- 7 Iuramentum causa decisum cuilibet ligantibus licer defere.
- 10 Testis absque iuramento deponens an fidem faciat, ad num. 14.
- 15 Producens, vel approbans testimoniū possit opponere adversus eius personam, vel dictum, ad n. 17.
- 18 Quando isti, qui aduersario defert insurandum possit probare contrarium, & num. 19.
- 20 An valeat testimonium ubi de iuramento in actis non constat, nisi per assertione Notarii, & n. 21.
- 22 Pro Notario in dubio presumendum.
- 23 Notario offensenti in instrumento renunciationis Senat. se confut. Velleian. certiorasse multe, de illius beneficio, num sit credendum, & n. 24.
- 25 Cum ex conuentione unius testibus credendum est, intelligitur iuramento praemissō.

- 26 Electus ultero à partibus, ut pro suo arbitrio aliquid decernat, iurare non compellitur.
- 27 Petiti secundum artem deposituri iurare debent, ad n. 31.
- 32 Iurare debet is, cui ex legis precepto credendum est.
- 33 Deponere peritum, vel testem parte absente, & non citata an possit?
- 34 Peritis à iudice electis ad declarandum, quomodo partes citande, ad n. 37.
- 38 Testimonium in scriptis numeris valeat, ad num. 44.
- 45 Confessio sacramentalis per scripturam asserti possit, ubi de muto, ad n. 54.
- 55 Nemo scribere peccata tenetur, ne in confessione omittantur.
- 56 De teste contraria assertentis in iudicio, vel extra latē agitur, ad n. 66.
- 67 De declaratione vulnerati ad excusandū, vel onerandū reum, ad n. 76.
- 77 Testis contraria simul deponens nullam fidei meretur, & qua pāna teneatur, & que ad n. 79.
- 80 Testi quando licet proprium dictum corrigere, ad n. 87.
- 82 Cui testimonio creditur, ubi testis contraria responderet in diversi depositionibus, siue tortura, siue aliquid illa, ad n. 97.
- 98 In causa h̄ regis potest testis dictum suum corriger ex intervallo ad criminis determinationem, & n. 99.
- 100 Teste negante deponuisse prout constat ex actis, au ei, vel Notario sit credendum, ad n. 102.
- 103 Receptione testimonii ad quem spectet, & quando possit Notarii demandari, ad num. 110.
- 111 De publici instrumenti reprobatione, & que ad fin.

Testi vno, non iurato, vel vario numero credatur? & de instrumentorum per testes reprobatione.

Est praescindendum Diuino, & humanorū iure vnius testimonium nō infuscere, id saltem duorum regulariter ad legitimam probationem requiri, Numer. 35, vers. 30. Homicida sub testibus punieretur ad vnius testimonium nullus condemnabitur, Dentionem. 17, vers. 6. In ore duorum, aut triūm

Variar.Resolut.Lib.II.Cap.XIII. 213

Leotard. n. 30. 31. Sed quando agitur de graui detimento, ut de poena corporali infligenda, nulla humanaa constitutione cōscil potest, ut vnius testimonium ad condemnationem fit latus, Scaccia de indic. caus. civil. lib. 2. cap. 9. d. ob. 9. num. 432. 433. 440. Buccaron. de different. inter iudic. civil. & criminis different. 82. num. 3. 8. Bardiad. ad Clar. ubi proxime, num. 44. Guazzin. cum alijs, sup. à num. 7. Nam in pecuniaris causis præsentia si exigua sint, paucimper leges, atque statuta cauetur, ut vnius testimonio creditur, sic apud nos ad probandum in exactione gabelæ statut de depositioni emptoris folius, aut proxeneta, modò integræ famæ sint, l. 28. tit. 19. lib. 9. Recop. facit cap. cum dilectus & desid. instrument.

Sed regula supra posita suas limitatio-nes admittit, quia plenè prolequantur Speculator, tit. de test. §. Reglat de numero testium à num. 8. Farinac. num. 18. cum seqq. & nouissimè Aug. Barbos. in collect. ad cap. in omni negotio, ex n. 4. de testib. Inter quas recensetur, ut vni testi fides plena adhibeat, cum non agitur de alterius præludicio, Caram. sup. Dicatill. de iust. tom. 1. lib. 2. tract. 1. dub. 8. num. 55. 56 ubi quod vnicus testis regulariter semiplenè probat.

Num. 1.

Quætionis esse constat, num ex partium consentia vnius testimonium solum plenam faciat probationem, ut iuxta il-juic iudex causam definite poscit, ac debeat, & gloriam in l. Thocomp. ff. de dot. prelegat, sequenti negotiū partem am-plegat, Berto. in cap. quoniam contra, n. 32. de probat. Burlat. com. 369. pector. vol. 4. Pet. Surd. conf. 327. n. 21. vol. 1. Guaz-zin. num. 8. Caphal. conf. 438. num. 35. lib. 3. Riminald. lun. conf. 554. num. 35. Quotum opinio communiter reicitur, ut potebit infra, n. 9.

Ibi illud sane verum est.

Potest inter contrahentes conuenire, ut secundum partis declarationem iudi- cium feratur, l. iuris iudicium 17. ff. de iure iur. Caroc. de iuramento, decisio, quest. 5. & quest. 9. num. 5. Amat. variar. resolut. lib. 1. resolut. 27. num. 28. Caill. decif. 112. num. 16. Plot. decif. iurand. §. 84. Phan. cod. tract. part. 1. Marecot. variar. lib. 2. cap. 16. num. 8. Malcard. de probat. conc.

933.